

**Tips på pedagogiska
tillvägagångssätt för att bemöta
särskilt begåvade elever**

Ifall du är osäker på hur du ska bemöta särskilt begåvade elever i din undervisning kan du få tips från detta material. Tipsen har vi fått från verksamma lärare som jobbar i åk 1-9. Först tar vi upp acceleration och berikning som är nationellt rekommenderade och forskningsbaserade undervisningsmetoder för särskilt begåvade elever. Acceleration och berikning kan tillämpas på varierande sätt och i detta material beskrivs endast en del av sätten. Därefter har lärarna gett förslag på övriga pedagogiska tillämpningar och gett tips på vad nyblivna lärare kan tänka på gällande särskild begåvning.

Acceleration

Acceleration kan ske på flera olika sätt.

- **Eleven kan helt och hållet flyttas upp en till tre årskurser**
- **Eleven kan flytta upp i ett visst ämne genom att vara med på lektioner i en högre årskurs**
- **Eleven kan jobba med material från en högre årskurs i egen klass**
- **Eleven kan läsa två årskurser samtidigt i ett ämne i egen klass för att därefter kunna flytta upp helt och hållet till följande årskurs i det ämnet.**
- **Eleven kan få automatisk acceleration i en sammansatt klass (ifall eleven hör till den yngre årskursen i den sammansatta klassen)**

Berikning

- **Bredda och fördjupa undervisning och uppgifter.**
- **Problemlösningsuppgifter**
- **Läsa litteratur som är ämnat för en högre ålder.**
- **Uppgifter med olika svårighetsgrad där eleven själv får välja vilken nivå hen arbetar med.**

- **Berikning kan ske inom vissa områden i ett ämne**
- **Berika stoffet som tangerar området som resten av klassen jobbar med**

Uppgifter som är självdifferentierande, vilket innebär att eleven själv kan välja hur mycket hen vill fördjupa sig i uppgiften, exempelvis projekt eller skrivuppgifter.

Berikningsgrupp som samlas en gång i veckan och arbetar ämnesöverskridande. Gruppen kan arbeta med viktiga teman, större projekt samt reflektera över olika inlärningsstilar.

Övriga pedagogiska tillämpningar

De särskilt begåvade eleverna ska få undervisning och inte enbart tilläggsuppgifter!

Detta kan exempelvis göras så att den särskilt begåvade eleven tar del av den allmänna undervisningen och när de övriga i klassen börjar jobba med uppgifter kan läraren undervisa den särskilt begåvade eleven skilt.

Man kan göra upp en plan för den särskilt begåvade eleven under allmänt stöd.

Man kan använda sig av coachning för att synliggöra elevens framsteg. En gång i veckan kan man träffas med den särskilt begåvade eleven för att diskutera och reflektera över elevens framsteg. Detta för att synliggöra för eleven vad hen har lärt sig senaste tiden.

Undervisning kan ske på distans av en lärare som inte jobbar på skolan, eller så kan en lärare komma till skolan för att undervisa den särskilt begåvade eleven. Undervisningen behöver inte ske varje lektion av någon utomstående, utan under exempelvis halva veckans lektioner och under de övriga jobbar eleven med individuella uppgifter i egen klass som man följande gång går igenom med den undervisande läraren. Denna metod är lämplig när eleven närmar sig ett stadiebyte.

Tips från verksamma lärare

1

Utgå alltid ifrån att en uppgift ska ha flera nivåer. Skapa grundfrågor att utgå ifrån som är lätta att differentiera både neråt och uppåt.

2

Våga prova på. Läs in dig och ta reda på mera om ämnet via andra som har arbetat med särskilt begåvade elever. Se det som en möjlighet och inte ett problem.

3

Ta hjälp av kollegor som har mera erfarenhet och kunskap inom området. Ifall du märker att en elev kan vara särskilt begåvad kan du i samarbete och via diskussioner med kollegiet komma fram till en ändamålsenlig lösning och få hjälp och stöd.

4

Förse eleven med material som utmanar eleven och hjälper hen att nå sin fulla potential.

5

Konstruera självdifferentierande uppgifter exempelvis i skrivuppgifter eller i projekt där man kan ha en stödstruktur för de svagare, men handleda en särskilt begåvad elev att gå in på djupet och skriva en mer avancerad text.